

CUVÂNTAREA DE DESPĂRȚIRE A MÂNTUITORULUI, PORUNCA CEA NOUĂ ȘI FĂGĂDUINȚA UNUI MÂNGÂIETOR PENTRU OMENIRE

„Poruncă nouă vă dau vouă, să vă iubiți unii pe alții, în aceasta se va vedea că sunteți ucenicii mei, și iată eu voi ruga pe Tatăl și vă va da vouă alt Mângâietor, Duhul adevărului.”

Aceste pericope Evanghelice în care sunt prezentate cuvintele de despărțire ale Mântuitorului față de ucenici și făgăduința Duhului Sfânt, se citesc în săptămâna Sfințelor Patimi la Denia celor 12 Evanghelii și fac parte din Evanghelia Sfântului Ioan Teologul. Rareori în cursul anului bisericesc putem spune că se rostesc în biserică niște cuvinte atât de pline de iubire, dar totodată cu un înțeles spiritual deosebit, care să ilustreze faptul că numai prin legătura cu Persoana Mântuitorului, este posibilă mântuirea.

Întotdeauna a fost obiceiul de-a lungul istoriei ca un mare învățător sau un preot renumit sau un împărat mult iubit de popor, apropiindu-se vremea trecerii sale din viața de aici către veșnicie, să cheme la sine pe adepții, slujitorii sau supușii săi pentru a le da câteva îndrumări cu privire la felul cum trebuie să își trăiască viața pe mai departe, dar și cum să îi păstreze amintirea, celui care va pleca pe drumul veșniciei astfel încât, să își aducă aminte mereu de clipele frumoase petrecute împreună.

Mântuitorul fiind Dumnezeu adevărat, dar și Cel care a împlinit criteriile necesare pentru a fi supremul învățător Arhiereu și Împărat, mai mult decât oricine din istorie, după săvârșirea Cinei celei de Taină, momentul care a schimbat pentru totdeauna istoria omenirii, Fiul lui Dumnezeu alege nu numai să își îndrume ucenicii cum să reziste prigoanelor ce vor urma, dar le face cunoscute și binefacerile care vor veni pentru cei care vor răbda pentru numele Său, ca să îi întărească în credință.

Evanghelia ne spune că apropiindu-se Sărbătoarea Paștilor și sosind ceasul ca Iisus să treacă din lumea aceasta către Dumnezeu Tatăl, semn că a Sa învățătură s-a făcut cunoscută oamenilor și vor fi destui cei care își vor lăsa viața cea păcătoasă în urmă pentru a urma Lui, Mântuitorul se pregătește să ofere lui Dumnezeu Tatăl firea Sa omenească jertfită pe Sfânta Cruce.

Această Jertfă este rodul unei vieți desăvârșite care va deveni model de viață pentru toți oamenii care se vor hotărî să meargă către Împărăția Cerurilor. Cât a trăit printre oameni Fiul lui Dumnezeu S-a străduit să îi învețe cât de importantă este prețuirea aproapelui și cât de mult valorează înaintea lui Dumnezeu un singur suflet, iar pentru a pecetlui definitiv această învățătură a Sa, alege să dăruiască lumii o poruncă nouă, o poruncă ce nu a mai fost dată niciodată omenirii, căci mulți poate au socotit-o un lucru firesc, însă nimeni nu a putut să o

împlinească desăvârșit.

Se spusese celor de demult să iubești pe aproapele tău, însă Mântuitorul înalță această poruncă desăvârșind-o și spunând „iată Eu vă spun vouă să iubiți pe vrășmașii voștri, că altfel nu vă deosebiți cu nimic de păgâni, căci și ei îi iubesc pe aceia care le fac bine”. Mântuitorul vrea să le transmită prin această poruncă, faptul că Jertfa Sa de pe Sfânta cruce, va avea un rol universal în distrugerea veninului Șarpelui celui de demult ce este în firea oamenilor, iar ca urmare a acestei diminuări a răului din firea oamenilor ce va fi curățită prin Sângele Său, fiecare persoană care spune că Îi urmează Lui va trebui să iubească pe tot omul indiferent de condiția socială de neam sau de vârstă.

Precum Mântuitorul i-a iubit pe ai Săi până la sfârșit, după cum frumos spune Evanghelistul Ioan, adică până la jertfa de pe Sfânta Cruce și chiar și în ultimele Sale clipe de viață pământească dorindu-le din toată inima, viața veșnică, așa și noi oamenii care suntem Biserica lui Hristos și moștenitori ai aceluiași preasfânt har, de viață făcător al Fiului lui Dumnezeu, trebuie ca pe tot parcursul vieții noastre pământești, iubirea față de aproapele și dorința ca el să viețuiască în bucurie să fie mai presus decât împlinirea voinței proprii.

Mântuitorul a arătat că nu există margini ale iubirii, prin faptul că și în ultimele clipe în care a viețuit în trup, se ruga Părintelui Cereșc pentru iertarea celor care L-au răstignit și pentru Mântuirea celor care L-au iubit. El a uitat de persoana proprie pentru a îi vedea pe aceia fericiți știind că fără jertfa Sa atotcurată nu va fi posibilă scăparea lor de sub jugul păcatului.

Durerea sufletească a Apostolilor și a celor care L-au cunoscut și mărturisit încă din viață ca fiind Dumnezeu adevărat care pe pământ S-a pogorât și cu oamenii a viețuit, nu avea cum să lipsească știind că prietenul, învățătorul și totodată Creatorul Universului avea să fie batjocorit pe nedrept de către niște persoane care trebuiau să Îl primească cu bucurie și pretindeau că își asteaptă Răscumpărătorul.

Știind suferința lor lăuntrică și dorind să o micșoreze Mântuitorul alege de data aceasta nu numai să vorbească în pilde ci și să le grăiască cuvintele de despărțire care le vor alina suferința și tristețea până când vor deveni martorii slăvitei Sale Învieri.

Hristos le spune Apostolilor că ei pentru El reprezintă mai mult decât niște simpli învățăcei care au stat pe lângă El și au fost adepți ai cuvintelor Sale, numindu-i chiar prieteni ai Lui și în cele din urmă mărturisind că are o iubire atât de specială pentru ei, precum o are Dumnezeu Tatăl față de El.

Iubirea Sa a fost una deplină nu numai pentru că Și-a pus viața pentru prietenii Săi, ci și pentru faptul că toate câte Le-a auzit la Părintele Său ni le-a făcut cunoscute nouă. Nimic nu s-a ferit a spune Mântuitorul cât S-a aflat pe pământ, față de lume, făcându-ne cunoscut absolut tot ce este necesar pentru a ne mântui sufletele noastre.

Ne-a spus ce trebuie să împlinim pentru mântuirea sufletului, ne-a dat leacuri împotriva bolilor, ne-a arătat modul în care putem duce lupta cu cel rău, ne-a făcut cunoscute semnele celei de-a doua veniri a Lui, pentru că atunci când vor apărea să ne pregătim mai temeinic pentru judecată, ne-a spus că Îngerii Săi se bucură când ne pocăim și în cele din urmă ne-a dat poruncile Sale, cuvintele cele mai simple și mai pline de sens din toată Sfânta Scriptură care pot fi reținute de orice om, iar pentru putința împlinirii lor, ne-a dat Harul Său care tămăduiește orice boală și orice neputință sufletească sau trupească.

Fiul lui Dumnezeu manifestă o grijă infinită față de starea sufletească a Apostolilor atunci când aceștia vor trebui să infrunte necazurile din lume. Pe deoparte știe că necazurile sunt necesare pentru ca aceștia să își facă vădită dragostea față de El, dar pe de altă parte îi compătimește știind că vor întâmpina multe piedici atunci când vor propovădui Evanghelia Sa până la

marginile lumii și mai ales vor fi cuprinși de teamă atunci când Îl vor vedea Răstignit pe Sfânta Cruce.

Mântuitorul conștientiza faptul că îi va trimite într-o lume plină de barbari în care oamenii chinuți de diavol aduc jertfe zeităților păgâne și că misiunea lor nu va fi una ușoară, dar le spune să nu deznădăduiască și să știe faptul că dacă „lumea îi urăște pe ei, întâi L-au urât pe El, pentru că ei dacă ar fi din lume, lumea ar iubi pe ai săi”.

Prin faptul că Apostolii, dar și urmași lor au ales să fie ucenicii Mântuitorului, cu toții au plecat pe un drum fără întoarcere, dar care dacă vor merge pe el fără abatere, atunci cu adevărat vor ști ce înseamnă fericirea.

Cei care i-au urmat Lui nu numai că au reușit să înțeleagă care este scopul lor pe acest pământ și să găsească bunătatea din inima lor, dar după spusa Mântuitorului „vor face lucrurile pe care le-a făcut și El și încă mai mari decât acestea”. Începând cu Sfinții Apostoli și cu martirii din primele secole, Credința Ortodoxă în Sfânta și cea deoființă și de viață făcătoare Treime, a fost răspândită în întreaga lume și pecetluită în inimile oamenilor ca fiind singura cale de scăpare din lumea aceasta întunecată, plină de patimi. Faptele de curaj ale martirilor și sângele vărsat, generație după generație de cei care s-au hotărât că fericirea lor nu este aici, a pecetluit pe veci ideea în inimile oamenilor că Hristos este Mesia cel așteptat, Răscumpărătorul oamenilor și Cel care va reuși să aducă în lume iubirea și pacea veșnică.

Mântuitorul apropiindu-se de înfricoșătoarele și de viață făcătoarele Sale patimi și știind că după Învierea cea de-a Treia zi, avea să se arate Apostolilor atât cât este nevoie pentru a îi încredința că a Învia întru slavă și a le da ultimele îndrumări cu privire la felul în care trebuie propovăduită Evanghelia, El alege să le trimită un Mângâietor, Duhul Adevărului „pe care lumea nu îl poate primi pentru că nu Îl cunoaște, dar ei îl vor cunoaște pentru că va rămâne întru dânșii”.

Este necesară făgăduirea și trimiterea Duhului Sfânt în lume de către Mântuitorul pentru ca oamenilor să li se facă cunoscut un Dumnezeu Trinitar, un Dumnezeu al comuniunii și al iubirii nesfârșite. Pentru faptul că Mântuitorul după ce va pătimi și învia, nu va mai putea să viețuiască împreună cu ucenicii așa cum o făcea înainte, alege să le trimită pe cea de-a treia Persoană a Sfintei Treimi care să vină la ei prin Harul Său, ca să îi întărească în credința lor și să îi sculpeze după modelul Lui, căci El (Hristos), este bărbatul desăvârșit și către El trebuie să tindă tot omul.

Acest mângâietor, Duh al adevărului, este Cel care în viața Sfintei Treimi Purcede de la Dumnezeu Tatăl și se odihnește în Fiul, iar acum sub timp, Fiul lui Dumnezeu îl dăruiește prietenilor săi, ca pe o dovadă a iubirii sale și a faptului că ei sunt chemați să participe la viața infinită a Preasfintei Treimi.

Harul Duhului este necesar Apostolilor și tuturor oamenilor pentru faptul că numai el îl poate face pe om să își omoare pornirile pătimase și îl poate spiritualiza, dar în același timp îl ajută pe om să își aducă aminte și să păzească poruncile lui Hristos, dându-i posibilitatea de a își înfrâna simțurile.

În același timp în care mângâietorul va fi alături de Sfinții Apostoli în activitatea lor de propovăduire, va fi alături și de oamenii care vor decide să adopte o viață ascetică.

În timpul în care oamenii se vor nevoi aici și vor lupta contra păcatului cu ajutorul Harului Duhului Sfânt, Fiul lui Dumnezeu nu numai că va fi cu privirea ațintită asupra noastră, rugându-se lui Dumnezeu Tatăl pentru noi, ci în același timp ne va pregăti și nouă un loc acolo în lumina cea neînserată pentru că acesta este dorința Lui cea mai mare, aceea de a bea vinul bucuriei cu toți prietenii Săi, în Împărăția Părintelui Său.

Motivul pentru care Mântuitorul alege să le spună Apostolilor că Se duce să le pregătească loc, constă în faptul că, chiar dacă El nu va mai fi cu ei în plan vizibil va fi mereu cu gândul la ei, dar în același timp și ei împreună cu toți creștinii, trebuie să fie coștientți că Jertfa Sa a avut efectul așteptat, deschizând porțile Împărăției Cerurilor și ca atare ei acum au responsabilitatea de a nu îl face pe Fiul lui Dumnezeu să aștepte venirea noastră în zadar. Hristos ne-a oferit o dată cu Duhul Sfânt nu numai Harul și puterea de a nu mai păcătui, ci și pacea Sa divină care ne face pe noi să îl putem simți în adâncul inimii noastre și să nu ne mai împrăștiem mintea în felurite lucruri nefolositoare.

Deși cuvintele Mântuitorului grăite Apostolilor au fost numeroase și transmiteau faptul că ei vor avea mult de suferit pentru că și-au ales această cale a nevoițelor și încercării de a birui lumea, totuși Sfinții Apostoli nu s-au însăimântat, simțind faptul că în final vor fi biruitori și vor primi cununii de slavă în ceruri.

În cuvântarea de rămas bun, Hristos mărturisește că El va fi răstignit, batjocorit și ei se vor lepăda de el lăsându-L singur, dar totuși, El va fi în chip tainic mereu cu ei până la sfârșitul veacurilor, urmând ca după Înviere să se arate lor pentru a le demonstra că moartea poate fi biruită. El le spune că lumea îi va urî pe deoparte pentru faptul că îi vor muștra pentru modul lor de viețuire păcătoasă, dar alții vor crede în Evanghelia propovăduită de ei pentru că Duhul lui Dumnezeu va fi cu ei, aducându-le aminte și întărind în inimile oamenilor vorbele Sale. Această cuvântare de despărțire a lui Iisus i-a întărit pe Apostoli suficient de mult încât să judece situația ca niște bărbați destul de dezvoltăți din punct vedere spiritual și să admită faptul că numai prin durere și suferință Învățătorului lor, omenirea va putea fi scăpată definitiv de moarte, vrășmașul care îl însăimântă cel mai rău pe om.

Această cuvântare de despărțire a Mântuitorului a avut ca scop acela de a-i „instrui” pe Apostoli și totodată a le arăta faptul că numai prin El care este Calea Adevărul și Viața se poate ajunge la Tatăl. Obstacolele sunt multe dar ei (Apostolii) și noi cei de astăzi care facem parte din trupul tainic al Mântuitorului, știm ținta noastră și știm și Calea, iar dacă ne va fi frică, mereu vom înainta pentru că știm că Mântuitorul a biruit lumea și dacă El a fost începutul tuturor, atunci și noi ucenicii Săi vom putea să biruim și să petrecem împreună cu Împăratul Veacului în lumina cea neînserată a Prea Sfintei Treimi în veci de veci, Amin!

RUGĂCIUNEA SF. EFREM SIRUL CARE SE ROSTEȘTE ÎN POSTUL SFINTELOR PAȘTI

Doamne și Stăpânul vieții mele, duhul trândăviei, al grijii de multe, al iubirii de stăpânire și al grăirii în deșert nu mi-l da mie!

Iar duhul curăției, al gândului smerit, al răbdării și al dragostei dăruiește-l mie, robului Tău.

Așa, Doamne, Împărate, dăruiește-mi ca să-mi văd greșalele mele și să nu osândesc pe fratele meu, că binecuvântat ești în vecii vecilor. Amin.

Această rugăciune recapitulează într-un mod unic toate elementele pozitive ale pocăinței și constituie, să spunem așa, o „verificare” pentru ostenele noastre personale de-a lungul Postului. Acestea au ca scop mai întâi eliberarea noastră de câteva boli duhovnicești fundamentale, ce ne chinuie pe parcursul vieții duhovnicești și ne fac viața spirituală practic imposibilă, chiar în încercarea de a ne întoarce noi înșine către Dumnezeu. Boala fundamentală este duhul trândăviei. Este acea lenevire și pasivitate a întregii noastre ființe, care întotdeauna ne împinge mai degrabă „în jos” decât „în sus”, care încearcă mereu să ne convingă că nicio schimbare nu este posibilă și în același timp nu este dorită pentru că nu ar putea să ne facă să viețuim mai bine.

Această rugăciune, de asemenea, ne aduce la cunoștință faptul că omul este o ființă, care deși a fost adusă de Dumnezeu în lume și făcută să tindă spre asemănarea cu Creatorul, totuși omul uită această misiune a sa pe care a primit-o și nescototește bunurile spirituale cu care l-a înzestrat Dumnezeu preferând să își direcționeze toată puterea sa fizică și intelectuală spre lumea lucrurilor ce sunt supuse simțurilor, având o dorință nestăvilă de acaparare a lor și în același timp o plăcere periculoasă de a înțepa pe frații săi cu veninul cuvintelor sale tăioase care în loc să zidească, demolează și rănesc inima aproapelui.

În a doua parte cerem de la Dumnezeu să ne ajute să împlinim niște virtuți care sunt fundamentale pentru un creștin practicant și fără de care nu este posibilă întoarcerea în Paradisul pierdut și buna noastră viețuire cu semenii. Dacă lucrăm fără curăție în viața aceasta având gânduri ascunse, atunci toate faptele noastre așa zise bune, căci poate au fost făcute din interes pentru vreun bun material sau pentru a atrage lauda oamenilor, nu sunt pricinuitoare de mântuire, ci aduc osândă veșnică celui care le făptuiește.

De asemenea, fără smerenie, viața noastră duhovnicească nu va putea fi trăită la adevărata ei valoare ci va fi făcută doar pentru a îi privi de sus pe alții, lucru care nu este bineplăcut lui Dumnezeu. Răbdarea este cea care ne ajută să putem să sfătuim un semen de al nostru și să îl ajutăm să meargă pe cărarea binelui, luându-l de mână de fiecare dată când s-a împiedicat pe cărarea aceasta anevoioasă ce este plină de bolovani și pietre tăioase (patimile care sfâșie sufletul).

În final ne rugăm să dobândim dragoste pentru că aceasta este cea mai mare virtute teologică și ea a fost motivul pentru care Fiul lui Dumnezeu S-a coborât din cer, făcându-Se părtaș de ale noastre ca pe noi să ne facă părtași de ale Sale. Ea este acea virtute care va dăinui și în veacul acesta și în cel fără de sfârșit și fără ea nu este cu putință a exista viața autentică în care omul să își vadă greșelile Sale și să nu judece pe Fratele Său după cum ne-a poruncit nouă Mântuitorul lumii, zicându-ne să nu judecăm pe aproapele nostru, căci în cele ce de rău pe el îl grăim, pe noi înșine ne osândim, pentru că nici noi nu am împlinit toate poruncile.

Cristian Radu